

нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану.

3. Костянтин Сілкін, старший юрист ЮФ INTEGRITES «Що змінилося у сфері нерухомості під час воєнного стану з прийняттям Постанови № 480» URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/211025_shcho-zmnilosya-u-sfer-nerukhomost-pd-chas-vonnogo-stanu-z-prinyuattyam-postanovi--480

4. Конституція України від 28.06.96 – Розділ II: ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА: ст. 41.

5. Закон України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» від 17.05.2012р.: ст.6

6. Валерія Сніжна, юрист адвокатського об'єднання «Uniminds»: Примусове вилучення майна під час дії воєнного стану URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/216030_primusove-viluchennya-mayna-pd-chas-d-vonnogo-stanu

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-30>

БУДІВНИЦТВО ОБ'ЄКТІВ ФОНДУ ЗАХИСНИХ СПОРУД ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК ПРАВОВИЙ ЕЛЕМЕНТ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Богданець Богдан Володимирович

аспірант кафедри права юридичного факультету

Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»

м. Київ, Україна

Україна другий рік живе в умовах ракетних обстрілів або їх реальної загрози. Станом на квітень 2021 року у нашій державі на обліку перебувало 21120 захисних споруд цивільного захисту. Неготовими до використання визнано 26 % з них, 63 % – як обмежено готові, а готовими – тільки 11 %. Наявний фонд забезпечує можливість укриття до 10 % населення України [1]. У липні 2022 року директор департаменту організації заходів цивільного захисту ДСНС України підтвердив такий відсоток агентству Укрінформ [3].

У сусідній Польщі також існує велика проблема з укриттями. Захисні споруди цієї держави мають можливість прийняти 2,86 % населення [8].

Зовсім інша ситуація у Швейцарії, в якій діє принцип «укриття для кожного мешканця». Після Другої світової війни ця країна безперервно збільшувала фонд захисних споруд цивільного захисту. У Швейцарії кількість місць для укриття більше, ніж населення, яке в ній проживає. Слід зазначити, що захисні споруди цивільного захисту у цій державі, в основному, збудовані у житлових будинках, а не на підприємствах [9].

Війна в Україні засвідчила факт, що відсутність захисних споруд цивільного захисту в громадських та виробничих будинках негативно впливає на здійснення підприємницької діяльності, адже на період дії небезпеки для працівників та відвідувачів перериваються бізнес-процеси.

Власники та органи управління підприємства мають зобов'язання перед працівниками щодо забезпечення належних і безпечних умов праці. Суб'єкт господарювання відповідає згідно з законом за негативний вплив на здоров'я та на працездатність його персоналу [2, ст. 69].

Законотворець покладає на роботодавця обов'язок щодо забезпечення працівників засобами колективного захисту [4, ст. 20]. Така вимога закріплена у Кодексі цивільного захисту України. До засобів колективного захисту належать об'єкти фонду захисних споруд цивільного захисту [4, ст. 32].

Якщо провадження господарської діяльності загрожує життю і здоров'ю людей або становить підвищену небезпеку для довкілля, то така діяльність забороняється [2, ст. 246]. Такий підхід повністю відповідає принципу «найвищої соціальної цінності» [5, ст. 3].

Будівництво об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту є правовим елементом безпеки підприємницької діяльності в умовах воєнного стану. Види таких об'єктів, а також категорії населення, які підлягають укриттю в них визначаються у статті 32 Кодексу цивільного захисту України.

Проектування, будівництво, пристосування і розміщення захисних споруд та споруд подвійного призначення здійснюються згідно з нормами, які розробляються відповідно до Закону України «Про будівельні норми» [4, ст. 32].

Для об'єктів будівництва класів наслідків (відповідальності) СС2 та СС3, на яких можливе постійне перебування понад 50 фізичних осіб або періодичне перебування понад 100 фізичних осіб, проектна документація обов'язково має містити розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту. Зазначений розділ може передбачати будівництво захисних споруд цивільного захисту або споруд подвійного призначення. Крім того, постановою Кабінету Міністрів України [6] визначено перелік об'єктів будівництва, проектна

документація на які повинна включати розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту [7, ст. 31].

В особливий період збільшення об'єктів для укриття населення відбувається за допомогою будівництва швидкоспоруджуваних захисних споруд цивільного захисту та створення найпростіших укриттів [4, ст. 32].

Отже, суб'єкти господарювання під час здійснення своєї діяльності повинні вживати заходи щодо забезпечення своїх працівників колективними засобами захисту. В умовах війни це є надзвичайно важливо, адже об'єкти захисних споруд цивільного захисту зменшують ризик завданню шкоди життю та здоров'ю персоналу внаслідок застосування зброї. Перебуваючи в укритті, певна кількість працівників може продовжувати виконувати свою роботу. Крім того, наявність об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту забезпечує швидке відновлення перерваних бізнес-процесів.

Література:

1. Аналіз регуляторного впливу до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138». *Державна регуляторна служба України*. URL: https://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2021/05/dokument-4237_0_19-21.pdf (дата звернення: 26.03.2023).

2. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

3. Захисні споруди в Україні можуть вмістити лише 10% населення – ДСНС. *Укрінформ – актуальні новини України та світу*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3538333-zahisni-sporudi-v-ukraini-mozut-vmistiti-lise-10-naseledda-dsns.html> (дата звернення: 26.03.2023).

4. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс України від 02.10.2012 р. № 5403-VI : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

5. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

6. Про затвердження переліку об'єктів, що належать суб'єктам господарювання, проектування яких здійснюється з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту : Постанова Каб. Міністрів України від 09.01.2014 р. № 6 : станом на 5 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2014-p#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

7. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI : станом на 23 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

8. *Juszczuk P., Koc M. Civil defence and civil protection in Poland. Engineering expert. 2023. Т. 1. С. 18–25. URL: <https://doi.org/10.37105/enex.2023.1.03> (дата звернення: 26.03.2023).*

9. Schutzräume für die Bevölkerung. *Bundesamt für Bevölkerungsschutz BABS.* URL: <https://www.babs.admin.ch/de/aufgabenbabs/schutzbauten/schutzraeume.html> (дата звернення: 26.03.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-31>

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ УКРАЇНИ

Гаркавенко Сергій Васильович

*аспірант 3 курсу кафедри цивільного, господарського права та процесу
Академія адвокатури України
м. Київ, Україна*

З кінця XIX сторіччя, коли Томас Едісон винайшов лампочку та збудував першу електростанцію, світ починає розвиватися з пришвидшеним темпом. Кожна держава прагне до незалежного енергетичного забезпечення, серед них і Україна, що сьогодні має одну з наймогутніших енергосистем Європи. Україна не стоїть осторонь змін, а навпаки здійснює реформи та розбудовує свою енергосистему, проте так було не завжди. Враховуючи географічне розташування та історичне минуле, геополітичне становище України у світі, станом на сьогодні, розвиток ринку електричної енергії та завершення євроінтеграційних процесів на шляху до Союзу центральноєвропейської електричної мережі відповідно до вимог ENTSO-E (Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії) є дуже важливим кроком для економічного розвитку та незалежності України. Дослідження історико-правових передумов розвитку та функціонування ринку електроенергії України допоможе визначити основні принципи правового регулювання ринку електричної енергії України та розробити практичні рекомендації щодо його вдосконалення.

Розвиток та функціонування ринку електричної енергії України можна умовно поділити на три етапи: